

ความเป็นมาและการดำเนินงานของสำนักงาน
มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมไทย

ความเป็นมา

ระหว่างเกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 ประเทศไทยอยู่ในภาวะการขาดแคลนผลิตภัณฑ์ที่เคยสั่งซื้อจากต่างประเทศ จึงทำให้เกิดอุตสาหกรรมผลิตสินค้าต่าง ๆ จำหน่ายมากขึ้น เพื่อที่จะส่งเสริมผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมไทย กรมวิทยาศาสตร์จึงเปิดบริการรับรองคุณภาพสินค้าที่ผลิตภายในประเทศขึ้นในปี พ.ศ. 2482 จนถึงปัจจุบัน ผู้ที่ประสงค์จะขอให้ ทางราชการออกหนังสือรับรองคุณภาพสินค้าจะต้องยื่นคำขอต่อกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม พร้อมทั้งตัวอย่างผลิตภัณฑ์และค่าธรรมเนียม กรมวิทยาศาสตร์จะส่งเจ้าหน้าที่ไปตรวจกรรมวิธีการผลิตและวิธีควบคุมคุณภาพของโรงงาน พร้อมทั้งขอเก็บตัวอย่างเพิ่มเติมมาทำการวิเคราะห์ทดสอบ ถ้าปรากฏว่ามีคุณภาพถูกต้องตามมาตรฐาน ก็จะออกหนังสือรับรองคุณภาพสินค้าให้

คุณภาพที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการรับรองคุณภาพสินค้าที่ผลิตขึ้นภายในประเทศส่วนใหญ่เป็นมาตรฐานของต่างประเทศ หรือขอแนะนำขององค์การระหว่างประเทศ จึงก่อให้เกิดข้อขัดข้องในบางกรณี เช่นสภาพดินฟ้าอากาศที่แตกต่างกับของประเทศไทย หรือได้กำหนดเกณฑ์คุณภาพไว้สูงมาก เกินกว่าที่โรงงานอุตสาหกรรมภายในประเทศจะผลิตได้ กรมวิทยาศาสตร์จึงได้กำหนดมาตรฐานของผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมขึ้นในปี พ.ศ. 2506 เป็นครั้งแรก และด้วยการสนับสนุนของสภาพพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ จึงได้จัดทำโครงการมาตรฐานอุตสาหกรรมขึ้นในปี พ.ศ. 2508 เพื่อเร่งรัดพัฒนางานในด้านนี้เพื่อสนองความต้องการและสอดคล้องกับนโยบายพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศ โครงการ

มาตรฐานอุตสาหกรรมแบ่งออกเป็นโครงการย่อย 2 โครงการ คือ

- โครงการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
- โครงการพัฒนาวัสดุก่อสร้าง

สภาพพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติและคณะรัฐมนตรีเห็นชอบและอนุมัติให้ดำเนินการและสำนักงบประมาณได้เริ่มจัดสรรงบประมาณให้ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2510 เป็นต้นมา

เพื่อให้ให้การดำเนินงานในค่านมาตรฐานอุตสาหกรรมเป็นไปตามวัตถุประสงค์ยิ่งขึ้น กระทรวงอุตสาหกรรมได้เสนอร่างพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมต่อคณะรัฐมนตรี ซึ่งได้รับอนุมัติและประกาศใช้เป็นกฎหมายเมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 2511 โดยมีผลบังคับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2512¹

สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม เป็นสำนักงานในสังกัดกรมวิทยาศาสตร์ กระทรวงอุตสาหกรรม ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติมาตรฐานอุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 เมื่อวันที่ 11 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2512 มีชื่อย่อว่า สมอ. และชื่อในภาษาอังกฤษว่า Thai Industrial Standards Institute หรือ TISI โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะปฏิบัติงานดังต่อไปนี้

- กำหนดมาตรฐานสำหรับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
- ควบคุมการใช้เครื่องหมายมาตรฐาน
- ดำเนินการเพื่อให้มีการนำเอามาตรฐานไปใช้ให้เกิดประโยชน์

นโยบายของสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

นโยบายที่ถือใช้ในการกำหนดมาตรฐานก็คือ ความเห็นพ้องต้องกัน การปรึกษา

¹ธนาคารแห่งประเทศไทย, มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม. รายงานเศรษฐกิจรายเดือน มีนาคม 2520 ปีที่ 7 เล่มที่ 3 คีวรพร 2520.

แสดงความคิดเห็นในคณะผู้แทนจากหน่วยราชการ ผู้ผลิต ผู้ใช้ นักวิชาการและผู้ชำนาญการ จะทำให้ได้มาตรฐานของผลิตภัณฑ์อันเป็นที่ยอมรับกันในด้านคุณภาพ และอยู่ในความสามารถของอุตสาหกรรมในประเทศจะทำได้หรือจะกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ทุก ๆ ฝ่ายตกลงกันในสิ่งที่ตลาดยอมรับและโรงงานทำได้¹

โดยหลักทั่วไปเราเห็นว่าอุตสาหกรรมน่าจะได้ใช้มาตรฐานที่กำหนดขึ้นแล้วโดยสมัครใจ เพราะแต่ละบริษัทและอุตสาหกรรมที่อยู่ในวงการที่เกี่ยวข้องต่างก็จะได้รับประโยชน์ด้วยกันทุกฝ่าย นอกจากนี้ในกรณีที่ผลิตภัณฑ์มีส่วนสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก หรือเพื่อความปลอดภัยของประชาชนเท่านั้น ที่จำเป็นต้องตราเป็นพระราชกฤษฎีกาขึ้นเพื่อบังคับใช้

สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสนับสนุนการปรับมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมของไทย ให้สอดคล้องกับมาตรฐานระหว่างประเทศ โดยมีเหตุผลประการสำคัญ คือในการซื้อขายระหว่างประเทศนั้น ลูกค้าต่างประเทศมีการเรียกร้องให้ปฏิบัติตามมาตรฐานและให้มีการรับรองคุณภาพบ่อยขึ้นเรื่อย ๆ ฉะนั้นหากมาตรฐานที่เรากำหนดขึ้นเป็นที่ยอมรับของนานาประเทศด้วยแล้ว ก็จะเป็นการง่ายที่จะส่งสินค้าไปจำหน่ายในต่างประเทศให้ได้มากขึ้น ซึ่งได้แก่กลุ่มประเทศในยุโรป สหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่น ซึ่งจะเป็นตลาดสินค้าออกที่สำคัญของประเทศไทย

ด้วยเหตุนี้ในการกำหนดมาตรฐานจึงจำเป็นต้องตระหนักถึงทั้งในแง่ที่เกี่ยวกับผลประโยชน์ของชาติ และในแง่ที่เกี่ยวกับรายละเอียดทางเทคนิคด้วย²

การดำเนินงานของสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

¹วิมล วิริยะวิทย์, สมอ. ป็นคี่ก่อนรับทาน. (เอกสาร), กรุงเทพฯ: 2519.

²เรื่องเดียวกัน.

สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม เป็นหน่วยราชการในสังกัดกระทรวงอุตสาหกรรม จัดตั้งขึ้นตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 เป็นสถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมพื้นฐานเพื่อกำหนดมาตรฐานและการรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้¹

- (1) ดำเนินการให้มีการประกาศกำหนด แก๊ซหรือยกเลิกมาตรฐานสำหรับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
- (2) ดำเนินการในด้านการอนุญาตให้ใช้เครื่องหมายมาตรฐานกับผลิตภัณฑ์ที่มีการประกาศกำหนดมาตรฐานแล้ว
- (3) ดำเนินการในด้านการอนุญาตให้ทำผลิตภัณฑ์ที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้องเป็นไปตามมาตรฐาน
- (4) ดำเนินการในด้านการอนุญาตให้นำผลิตภัณฑ์ที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้องเป็นไปตามมาตรฐานเข้ามาเพื่อจำหน่ายในราชอาณาจักร
- (5) ตรวจสอบ ควบคุม ติดตามผล
- (6) ตรวจสอบควบคุมการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
- (7) ดำเนินการเกี่ยวกับการพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาต

ขั้นตอนการกำหนดมาตรฐานสำหรับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

ขั้นตอนการกำหนดมาตรฐานสำหรับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมทำตามลำดับขั้น คือ เมื่อมีผู้ผลิต ผู้บริโภค หน่วยงานองค์กรหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งยื่นขอเสนอให้มีการกำหนดมาตรฐาน การพิจารณาว่าจะจัดทำหรือไม่นั้นขึ้นอยู่กับความสำคัญของเรื่องที่เสนอ ทั้งนี้

¹พระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 85 ตอนที่ 121 วันที่ 31 ธันวาคม 2511 มาตรา 4.

โดยคุณยพินิจของคณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ทำการศึกษาข้อมูลและนำเสนอ พร้อมทั้งรายชื่อผู้สมัครได้รับเลือกเป็นกรรมการวิชาการ เสนอคณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม คณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมพิจารณาให้ความเห็นชอบและคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิเป็นกรรมการวิชาการ จากนั้นจะนำรายชื่อที่ผ่านการคัดเลือกเสนอรัฐมนตรีเพื่อแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการวิชาการต่อไป

คณะกรรมการวิชาการ

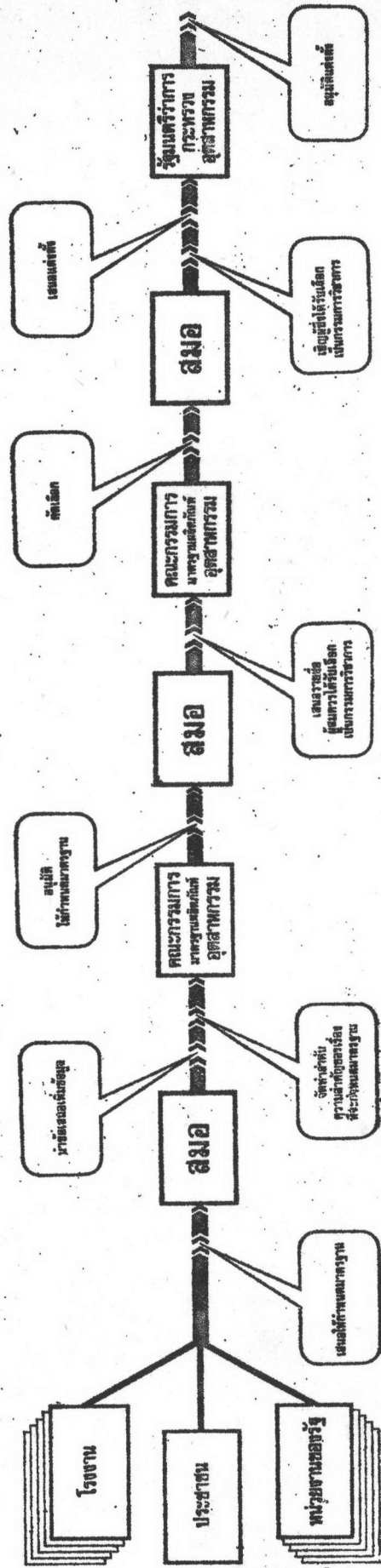
มาตรฐานทุกเรื่องที่ประกาศมีคณะกรรมการวิชาการ ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมแต่งตั้งเป็นผู้พิจารณาร่างกรรมการเหล่านี้มาจากที่ต่าง ๆ กัน ซึ่งมีความสนใจในเรื่องที่กำหนดมาตรฐานนั้น ๆ

คณะกรรมการวิชาการประกอบด้วยผู้แทนจาก 3 ฝ่าย คือ ผู้แทนผู้ผลิต ผู้บริโภค หรือผู้ใช้และนักวิชาการ และมีเจ้าหน้าที่ของสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเป็นกรรมการ และเลขานุการ กรรมการเหล่านี้จะพิจารณาร่างมาตรฐานร่วมกัน แนวทางในการร่างมาตรฐานนั้นก็มุ่งหมายถึงข้อกำหนดรายการที่เหมาะสม ความปลอดภัยและคุณภาพดี พอสำหรับผู้บริโภค และชี้ชัดขึ้นที่โรงงานในประเทศสามารถผลิตได้ นำเสนอให้ที่ประชุมคณะกรรมการผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมพิจารณา และปฏิบัติงานทางวิชาการอื่นที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐาน

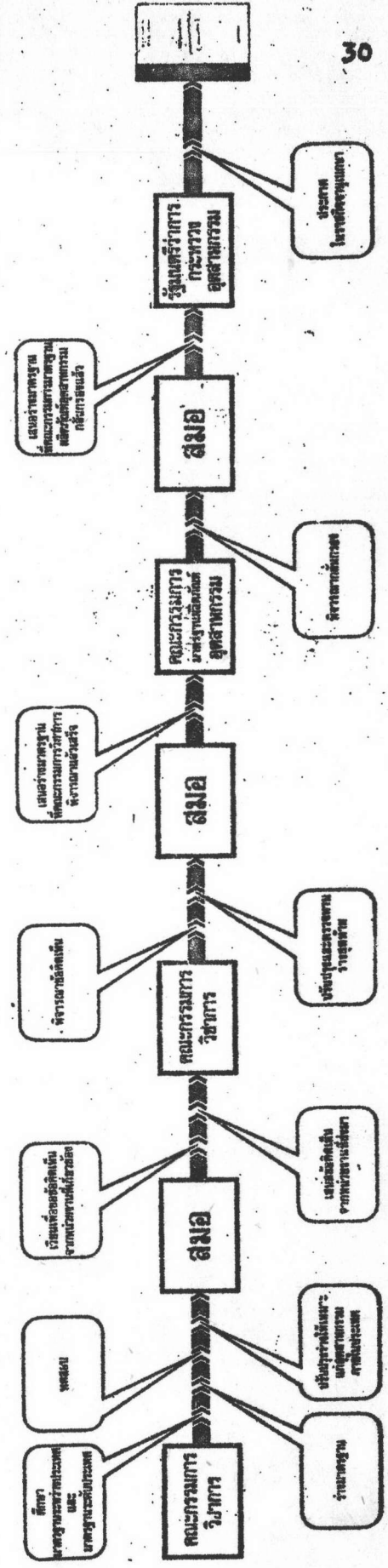
คณะกรรมการวิชาการประชุมศึกษาร่างมาตรฐานที่กรรมการและเลขานุการเตรียมขึ้นเปรียบเทียบกับมาตรฐานระหว่างประเทศและมาตรฐานระดับประเทศที่เชื่อถือได้ เพื่อให้ได้ข้อกำหนดที่ถูกต้องของอุตสาหกรรมของประเทศสามารถปฏิบัติตามได้ หากยังหาข้อยุติไม่ได้ ก็จะต้องทำการทดสอบหาข้อยุติ จนได้ข้อกำหนดที่เหมาะสม สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเวียนร่างมาตรฐานดังกล่าวเพื่อขอข้อคิดเห็นจากหน่วยงาน

กระบวนการกำหนดมาตรฐาน

ข้อเสนอให้กำหนดมาตรฐาน - แต่งตั้งกรรมการวิชาการ

คณะกรรมการวิชาการพิจารณาร่างมาตรฐาน - ประกาศเป็นมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

ที่มา : สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

และบุคคลที่เกี่ยวข้อง เมื่อใดขอคิดเห็นแล้ว เสนอคณะกรรมการวิชาการพิจารณาปรับปรุง
 มาตรฐานตามขอคิดเห็นเพิ่มเติม พร้อมทั้งตรวจทานร่างสุดท้าย แต่เสนอคณะ
 กรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมพิจารณาอนุมัติให้ เสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวง
 อุตสาหกรรมเพื่อลงนามและประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรฐานนี้จะ เป็นมาตรฐานตามพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
 พ.ศ. 2511 ก็ต่อเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว

คณะผู้ควบคุมการดำเนินงานของสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

คณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม เป็นผู้ควบคุมนโยบายของสำนัก
 งานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ซึ่งรวมถึงพิจารณาเลือกผลิตภัณฑ์ที่ควรกำหนด
 มาตรฐาน คัดเลือกหน่วยงานและบุคคลเสนอรัฐมนตรีแต่งตั้งเป็นกรรมการวิชาการและ
 ออกใบอนุญาตให้แสดงเครื่องหมายมาตรฐานตามแผนการอนุญาตและควบคุมการแสดง
 เครื่องหมายมาตรฐาน

คณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ประกอบด้วย¹

- ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมเป็นประธาน
- อธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรม
- อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์
- อธิบดีกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม
- ^{2,3}ผู้แทนกระทรวงเกษตร
- ^{2,3}ผู้แทนกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ
- ^{2,3}ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย

¹ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 7.

- ผู้แทนกระทรวงเศรษฐกิจ
- ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข
- ผู้แทนกรมศุลกากร
- ผู้แทนสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์ประยุกต์แห่งประเทศไทย
- ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรม
- ผู้แทนสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ
- ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่ง คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งอีกไม่เกินหกคนเป็นกรรมการ
- ผู้อำนวยการสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม เป็นกรรมการ และเลขาธิการ

คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้¹

1. พิจารณากำหนด แกไข และยกเลิกมาตรฐานเพื่อเสนอรัฐมนตรี
2. อนุญาตให้ใช้เครื่องหมายมาตรฐาน
3. อนุญาตให้ทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้องเป็นไปตามมาตรฐาน
4. อนุญาตให้นำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้องเป็นไปตามมาตรฐานเข้ามาเพื่อจำหน่ายในราชอาณาจักร
5. คัดเลือกบุคคลผู้ทรงคุณวุฒิเสนอรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาแต่งตั้งเป็นกรรมการวิชาการ
6. ปฏิบัติการอื่น ๆ ตามพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

กรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งคราวละสามปี กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้²

¹ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 8.

² เรื่องเดียวกัน, มาตรา 9.

มาตรฐานที่กำหนดขึ้น

มาตรฐานที่กำหนดขึ้นนี้จะครอบคลุมทุกสาขา ซึ่งในขณะนี้ทางสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมกำลังดำเนินการอยู่ทั้งหมด 8 สาขา ซึ่งได้แก่ สาขามูลฐาน สาขาอาหารและผลิตภัณฑ์เกษตร สาขาสีทอง สาขาเคมีและโลหะ สาขาวัสดุก่อสร้างและโยธา สาขาเครื่องกลและโลหะ สาขาไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ และสาขาโกลกภัณฑ์ มาตรฐานเองแบ่งออกเป็นกลุ่มใหญ่ 2 กลุ่ม คือ กลุ่มสิ่งอุปโภคบริโภค และกลุ่มผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในงานอุตสาหกรรมเกือบทุกมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม กำหนดมิติ เกณฑ์คุณภาพต่าง ๆ และสมรรถนะรวมการชักตัวอย่าง การทดสอบและเกณฑ์ตัดสินเอาไว้

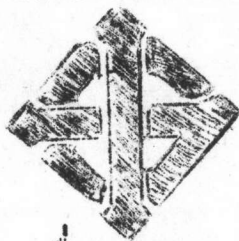
มาตรฐานที่กำหนดขึ้นแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. มาตรฐานให้เลือกใช้ตามความสมัครใจ
2. มาตรฐานบังคับ

1. มาตรฐานให้เลือกใช้ตามความสมัครใจ เป็นมาตรฐานที่กำหนดขึ้นแล้วไม่มีการบังคับให้ผลิตภัณฑ์ต้องเป็นไปตามมาตรฐานนั้น ผู้ทำผลิตภัณฑ์จะขอใช้เครื่องหมายมาตรฐานเพื่อเป็นการรับรองว่า ผลิตภัณฑ์นั้น ๆ ซึ่งมีคุณภาพดีตามมาตรฐานได้ เครื่องหมายแสดงว่าผลิตภัณฑ์มีคุณภาพตรงตามมาตรฐานที่ทางราชการกำหนดขึ้นมีลักษณะ เป็น รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ทามุม 45 องศา กับพื้นระดับ ดังภาพข้างล่างนี้

ภาพที่ 2

เครื่องหมายให้เลือกใช้ตามความสมัครใจและเครื่องหมายมาตรฐานบังคับ

เครื่องหมายมาตรฐาน

เครื่องหมายมาตรฐานบังคับ

2. มาตรฐานบังคับ เพื่อความปลอดภัยหรือเพื่อป้องกันความเสียหายอันอาจ
จะเกิดแก่ประชาชนหรือแก่กิจการอุตสาหกรรม หรือเศรษฐกิจของประเทศจึงได้มีการ
กำหนดให้ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมชนิดใดชนิดหนึ่งต้องเป็นไปตามมาตรฐาน การกำหนดนี้
กฎหมายให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา เครื่องหมายมาตรฐานบังคับ มีลักษณะเหมือน
เครื่องหมายมาตรฐานทั่วไป แต่มีวงกลมล้อมรอบคังภาพ

การตรวจสอบและการทดลองผลิตภัณฑ์ของหน่วยราชการเพื่อการอนุญาตให้ใช้เครื่องหมาย
มาตรฐาน

เมื่อเจ้าหน้าที่ใดตรวจและรับคำขอและเอกสารเรียบร้อยแล้วทางสำนักงาน
มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมจะนัดหมายเพื่อส่งเจ้าหน้าที่มาตรวจโรงงานเพื่อตรวจ
สอบการทำผลิตภัณฑ์ว่าเป็นไปตามมาตรฐานหรือไม่ ตลอดจนตรวจดูว่าโรงงานมีแผนควบคุม
คุณภาพผลิตภัณฑ์ที่จะทำให้อุตสาหกรรมนั้นให้ได้มาตรฐานตลอดไปหรือไม่ การตรวจ
โรงงานนี้จะพิจารณากระบวนการผลิตโดยทั่ว ๆ ไปเป็นขั้นตอนรวมทั้งเครื่องมือตรวจสอบ
การใช้และการบำรุงรักษาการบันทึกผลการตรวจของโรงงานที่เก็บเป็นสถิติไว้และแผน
ควบคุมคุณภาพ การตรวจโรงงานเจ้าหน้าที่จะเก็บตัวอย่างผลิตภัณฑ์หรือวัสดุที่กำหนดไว้
ในมาตรฐานจำนวนหนึ่ง เพื่อนำไปมอบให้หน่วยงานที่รัฐมนตรีให้อำนาจเป็นผู้ตรวจสอบ
เช่น¹

กรมวิทยาศาสตร์ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์
กรมชลประทาน กรมทรัพยากรธรณี กรมอุทกหารเรือ สถาบันวิทยาศาสตร์ประยุกต์แห่ง
ประเทศไทย คณะวิทยาศาสตร์และวิศวกรรม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย การไฟฟ้านครหลวง
สำนักงานพลังงานแห่งชาติ ศูนย์การทดสอบและพัฒนาโทรคมนาคม องค์การโทรศัพท์แห่ง

¹ _____ "สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม," สยามรัฐฉบับ
พิเศษวันคล้ายวันสถาปนา กระทรวงอุตสาหกรรม: 4 พฤษภาคม 2520.

แห่งประเทศไทย

นอกจากนี้การทดสอบเพื่อออกใบอนุญาตแล้ว สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมยังขอให้หน่วยงานเหล่านี้ทดสอบเพื่อหาข้อยุติในการกำหนดมาตรฐานหรือทดสอบในกรณีที่มีผู้ทำการทราบดีถึงคุณสมบัติของวัสดุ เพื่อช่วยปรับปรุงคุณภาพผลิตภัณฑ์ของตนให้ดียิ่งขึ้นเป็นการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้เจริญก้าวหน้าต่อไปอีกด้วย

การทดสอบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม กระทำโดยหน่วยงานของรัฐบาลทั้งสิ้น แต่อย่างไรก็ตามในบางครั้งการทดสอบเจ้าหน้าที่ของอาศัยห้องทดลองและเครื่องมือตรวจสอบของโรงงานของผู้ยื่นคำขอรับใบอนุญาต อาทิเช่น

เหล็กเสริมคอนกรีต นับว่าเป็นเรื่องจำเป็นที่ต้องกำหนดมาตรฐาน เนื่องจากปัจจุบันมีการทำเหล็กเส้นไม่ไคขนาดตามที่กำหนดในมาตรฐานอีกทั้งคุณภาพก็ต่ำ ทำให้เกิดความไม่ปลอดภัยแก่ประชาชนโดยทั่วไป ในการทดสอบเหล็กเส้นนั้น ต้องทำตามรายการต่าง ๆ เป็นต้นว่าส่วนประกอบเคมีคาร์บอน ซัลเฟอร์และฟอสฟอรัส รวมทั้งการทดสอบแรงดึงและการค้ำโค้งเย็น ความสำคัญในเรื่องของความปลอดภัยในอุตสาหกรรมการก่อสร้าง¹

หลังจากการทดสอบแล้ว เจ้าหน้าที่ฝ่ายการอนุญาตให้ใช้เครื่องหมายมาตรฐานของสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมจะศึกษาผลการตรวจโรงงานและผลการตรวจสอบ แล้วจัดทำรายงานเสนอต่อคณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

หากผลการตรวจสอบยังไม่เป็นไปตามมาตรฐานหรือหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ทางสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมจะแจ้งผู้ขอรับใบอนุญาตทราบขอปรับปรุงจะแก้ไขปรับปรุงพร้อมทั้งรายงานเสนอให้คณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

¹ เรื่องเดียวกัน.

ในขณะที่เกี่ยวกับทางสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมจะชี้แจงช่วยเหลือแนะนำในการแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ พร้อมทั้งส่งเจ้าหน้าที่มาตรวจโรงงานและเก็บตัวอย่างอีกครั้งหนึ่ง หลังจากที่ไต่รับแจ้งจากผู้ขอรับใบอนุญาตว่าได้ทำการแก้ไขปรับปรุงแล้ว หากโรงงานสามารถปรับปรุงแก้ไขได้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ทางสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมก็จะไต่เสนอคณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมขอให้ออกใบอนุญาตเป็นราย ๆ ไป

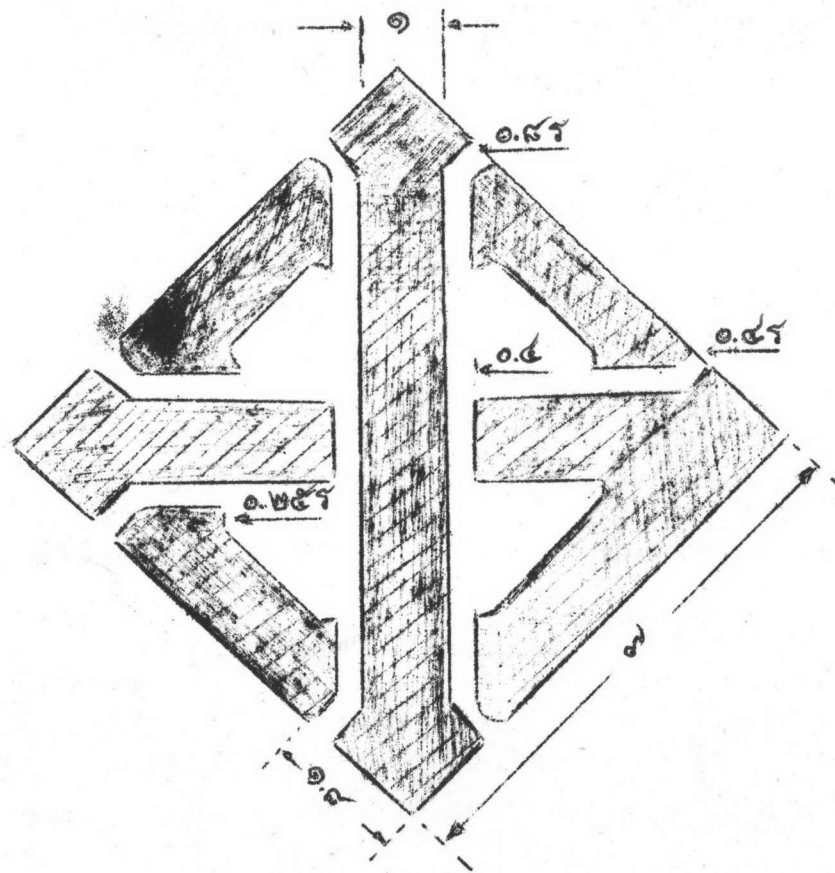
หากปรากฏว่าผู้ขอรับใบอนุญาตไม่ได้ทำการปรับปรุงแก้ไขหรือไม่สามารถแก้ไขข้อบกพร่องได้ หลังจากที่สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมแจ้งให้ทราบแล้วเป็นเวลานานพอสมควร (ไม่เกิน 6 เดือน) เจ้าหน้าที่จะรายงานเสนอขอให้คณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสั่งไม่อนุญาต ค่าธรรมเนียมค่าขอและค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบจะไม่คืนให้ผู้ขอรับใบอนุญาต

เครื่องหมายมาตรฐานที่จะแสดงบนผลิตภัณฑ์ให้ถือตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2515) และฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2516) ออกตามความในพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 ซึ่งพอสรุบได้ดังนี้ คือ

1. เครื่องหมายมาตรฐานสำหรับแสดงกับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ

ก. เครื่องหมายมาตรฐานสำหรับแสดงกับผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ มีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ทว่ามีสี่เหลี่ยมที่มุมตัดกับพื้นระดับ และมีส่วนลึกตามแบบมาตรฐานที่ปรากฏข้างล่างนี้ เครื่องหมายแสดงคุณภาพมาตรฐานจะมีขนาดเท่าใดหรือจะใช้สีใดก็ได้

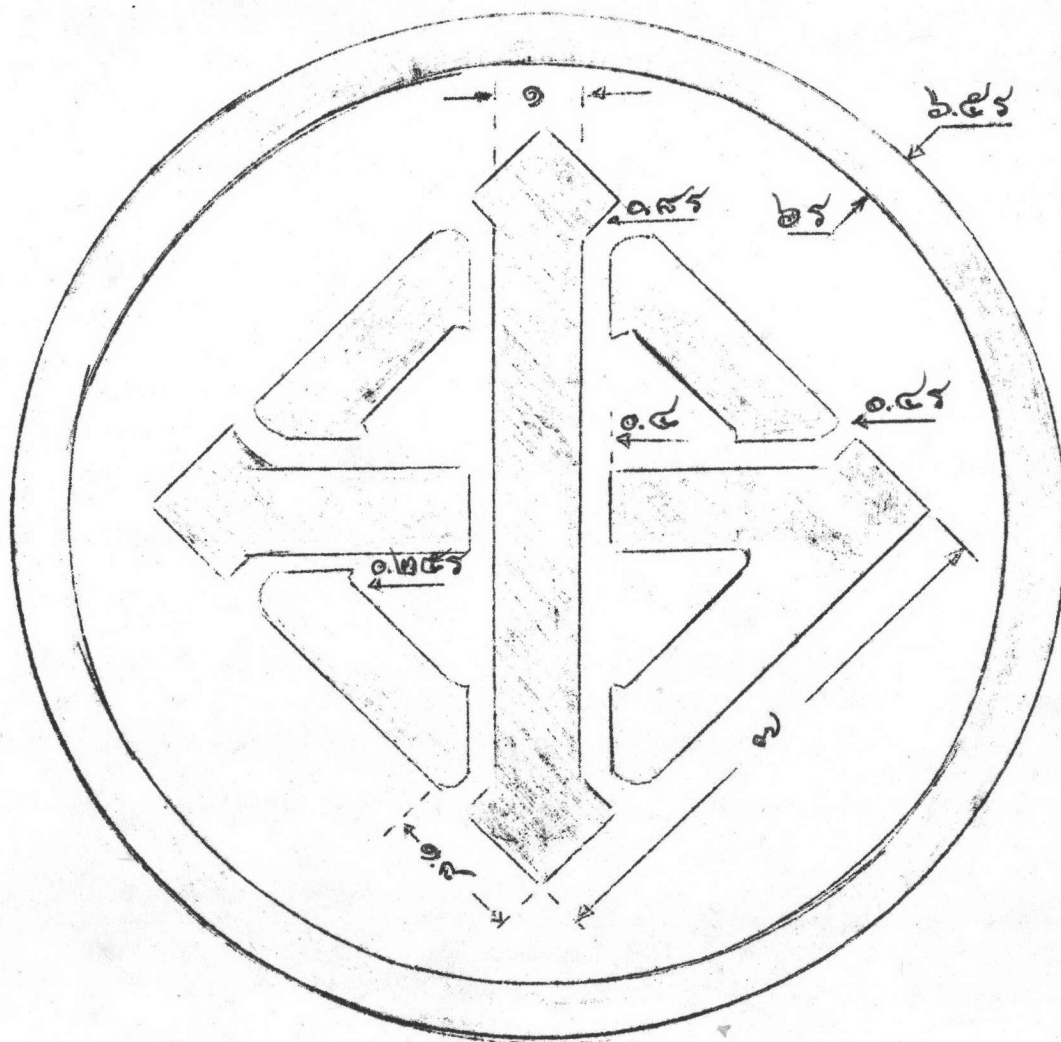
ภาพที่ 3

เครื่องหมายมาตรฐาน

ข. เครื่องหมายมาตรฐานสำหรับแสดงกับผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพมาตรฐานบังคับ มีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสทำมุมสี่สิบห้าองศากับพื้นระดับอยู่ในกรอบรูปวงกลมและมีส่วนติดตามแบบมาตรฐานข้างล่างนี้ เครื่องหมายมาตรฐานจะมีขนาดเท่าใดหรือจะใช้ดี ไคก็ไค

ภาพที่ 4

เครื่องหมายมาตรฐานบังคับ

2. ผู้รับใบอนุญาตเป็นผู้จัดทำเครื่องหมายมาตรฐานเอง

3. การแสดงเครื่องหมายมาตรฐานให้แสดงให้เห็นใ้คงายและชัดเจนไว้ที่

ก. ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมและจะแสดงไว้ที่สิ่งบรรจุ หีบห่อ สิ่งหุ้มห่อหรือสิ่ง
ผูกมัดอีกด้วยก็ได้

ข. สิ่งบรรจุ หีบห่อ สิ่งหุ้มห่อ หรือสิ่งผูกมัดถ้าไม่อาจแสดงหรือไม่สะดวก
ที่จะแสดง เครื่องหมายมาตรฐานไว้ที่ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

ถ้าผลิตภัณฑ์นั้นทำจากโรงงานในประเทศสองแห่งขึ้นไปและใช้เครื่องหมาย
การค้าย่างเดียวกัน ให้ระบุชื่อที่ตั้งโรงงานที่ทำผลิตภัณฑ์นั้นด้วย ถ้าไม่อาจระบุชื่อและ
ที่ตั้งโรงงานนั้นจะใช้รหัสแสดงชื่อและที่ตั้งของโรงงานได้

4. ให้ระบุหมายเลขมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมให้เห็นใ้คงายและชัดเจน
ไว้ใ้หรือข้าง เครื่องหมายแสดงคุณภาพมาตรฐาน

ในกรณีที่ผลิตภัณฑ์นั้นเป็นสิ่งบรรจุหีบห่อสิ่งหุ้มห่อหรือสิ่งผูกมัด ให้มีข้อความ
ไว้ใ้หรือข้าง เครื่องหมายแสดงคุณภาพมาตรฐาน เพื่อแสดงว่า เครื่องหมายแสดงคุณภาพ
มาตรฐานนั้นใช้เฉพาะกับสิ่งบรรจุ หีบห่อ สิ่งหุ้มห่อ หรือสิ่งผูกมัดเท่านั้น

5. การแสดงเครื่องหมายมาตรฐานนั้น ให้แสดงชื่อผู้รับใบอนุญาตหรือแสดง
เครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนแล้วไว้ในที่ใกล้เคียงกันให้เห็นใ้คงายและชัดเจน

การคืนอายุของใบอนุญาต

ใบอนุญาตคืนอายุเมื่อผู้ได้รับใบอนุญาตเลิกประกอบกิจการหรือในกรณีมีประกาศ
หรือพระราชกฤษฎีกากำหนดมาตรฐานใหม่ แก่ไขหรือยกเลิกมาตรฐานสำหรับผลิตภัณฑ์
อุตสาหกรรมชนิดนั้นมีผลใช้บังคับหรือเมื่อคณะกรรมการมีคำสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาต
เนื่องจากคุณภาพของสินค้า นั้น ๆ ไม่ใ้คุณภาพตามที่กำหนด (มาตรา 27 และมาตรา

หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการขออนุญาต การตรวจสอบ และการออกใบอนุญาตทำ
ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีพระราชกฤษฎีกาให้คงเป็นไปตามมาตรฐาน (มาตรา 20)
ตามกฎหมายกระทรวงฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2511) กำหนดไว้ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. ผู้ประสงค์จะทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมใดที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้คงเป็นไปตามมาตรฐาน ให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตทำผลิตภัณฑ์นั้น ต่อสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ตามแบบ มอ. 3 พร้อมทั้งส่งมอบตัวอย่างผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมหรือคำชี้แจงแสดงลักษณะโดยละเอียดของผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมและหลักฐานอื่นที่แสดงว่าสามารถทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมนั้นเป็นไปตามมาตรฐาน หลักฐานนั้นอย่างน้อยต้องมี

- (1) แผนผังแสดงกรรมวิธีการทำโดยย่อ
- (2) รายการเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำผลิตภัณฑ์
- (3) แผนภูมิหรือรายละเอียดแสดงวิธีควบคุมคุณภาพผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
- (4) รายละเอียดแสดงวิธีการตรวจสอบคุณภาพผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
- (5) รายการเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
- (6) ปริมาณผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่สามารถทำได้และคาดว่าจะจำหน่ายได้ต่อเดือนหรือปี

ในกรณีที่ผู้ขอรับใบอนุญาตได้รับใบอนุญาตแสดงเครื่องหมายมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สำหรับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมอยู่แล้ว ผู้ขอรับใบอนุญาตไม่ต้องส่งหลักฐานตาม (1) (3) และ (5) ก็ได้

2. เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับคำขอพร้อมหลักฐานตามข้อ 1 แล้ว ให้ดำเนินการตรวจสอบ

เพื่อประโยชน์แก่การตรวจสอบ พนักงานเจ้าหน้าที่จะสั่งให้ผู้ขอรับใบอนุญาตส่งมอบหลักฐานเพิ่มเติมก็ได้

ถ้าผลของการตรวจสอบเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมจะเสนอรายงานต่อคณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมทางคณะกรรมการดังกล่าวก็จะออกใบอนุญาต เป็นการแสดงให้เห็นว่า ผู้ขอรับใบอนุญาตนั้นได้ทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเป็นไปตามมาตรฐาน

หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการขออนุญาต การตรวจสอบและการออกใบอนุญาตนำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้องเป็นไปตามมาตรฐานเข้ามาเพื่อจำหน่ายในราชอาณาจักร (มาตรา 21)

ตามกฎกระทรวงฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2516) กำหนดไว้ซึ่งสรุปได้ดังนี้ คือ

1. ผู้ประสงค์จะนำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมใดที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้องเป็นไปตามมาตรฐานเข้ามาเพื่อจำหน่ายในราชอาณาจักรให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตนำเข้าต่อสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมตามแบบ มอ. 5 พร้อมทั้งส่งมอบตัวอย่างผลิตภัณฑ์และหลักฐานอื่นที่แสดงว่าผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่นำเข้ามานั้นเพื่อการจำหน่ายเป็นไปตามมาตรฐาน หลักฐานนั้นอย่างน้อยต้องมี

- (1) เอกสารแสดงข้อกำหนดรายการของผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
- (2) แผนภูมิหรือรายละเอียดแสดงวิธีการควบคุมคุณภาพผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมในระหว่างทำและสำเร็จรูปแล้วในต่างประเทศ

ในกรณีผู้ขอรับใบอนุญาตส่งมอบใบรับรองของสถาบันมาตรฐานหรือสถาบันตรวจสอบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมของต่างประเทศที่เชื่อถือได้ ซึ่งรับรองว่าผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่ประสงค์จะนำเข้ามาเพื่อจำหน่ายในราชอาณาจักรนั้นเป็นไปตามมาตรฐาน ผู้ขอรับใบอนุญาตจะไม่ส่งมอบหลักฐานตาม (1) หรือ (2) ก็ได้

2. เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับคำขอพร้อมหลักฐานตามข้อ 1 แล้ว ให้ดำเนินการตรวจสอบ

ถ้าผลการตรวจสอบเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมจะ เสนอรายงานต่อคณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเพื่อ การพิจารณาออกใบอนุญาตนำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้อง เป็น ไปตามมาตรฐานนำเข้ามา เพื่อการจำหน่ายในราชอาณาจักร

การตรวจสอบควบคุมติดตามผล

ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับอนุญาตให้ใช้ เครื่องหมายมาตรฐาน ทั้งในการทำและหรือใน การนำเข้านั้นผู้ผลิตจะต้องรักษาคุณภาพของผลิตภัณฑ์นั้น ๆ ให้เป็นไปตามมาตรฐานที่ กำหนด เพื่อความแน่ใจว่าโรงงานสามารถรักษาคุณภาพของผลิตภัณฑ์ได้ ทางสำนักงาน มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมจะจัดส่งเจ้าหน้าที่ไปตรวจโรงงานที่ได้รับอนุญาตให้ใช้ เครื่องหมายมาตรฐาน โดยไม่แจ้งให้ทางโรงงานทราบล่วงหน้าทั้งนี้ เพื่อ

ก. ตรวจสอบประเมินการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับกระบวนการผลิตและระบบการ ควบคุมคุณภาพ

ข. เก็บตัวอย่างผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปมาทำการทดสอบเพื่อตรวจดูว่า การ ควบคุมคุณภาพยังคงดำเนินไปตามเป้าหมายหรือไม่

ค. ทำการซื้อผลิตภัณฑ์ที่ขายตามท้องตลาดมาทำการทดสอบเพื่อคุณภาพ เช่นกัน

การตรวจโรงงานจะกระทำปีละ 2 - 10 ครั้งทั้งนี้ขึ้นอยู่กับขีดความสามารถ ในการควบคุมคุณภาพของโรงงาน ถ้าโรงงานใดสามารถควบคุมคุณภาพอย่างดี และ รักษาระดับนั้นไว้ได้ ก็ไม่จำเป็นต้องตรวจบ่อย หากโรงงานใดมีการควบคุมคุณภาพและ ความสามารถในการผลิตต่ำ ก็ต้องทำการตรวจบ่อยครั้งและทำการตรวจอย่างละเอียด รวมทั้งให้คำแนะนำเพื่อการปรับปรุงกรรมวิธีการผลิต และมีการติดตามผลอย่างใกล้ชิด อีกด้วย

เมื่อทำการตรวจโรงงานแต่ละครั้งเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ทางสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมจะทำรายงานเก็บประวัติของโรงงานเพื่อประโยชน์ในการวางแผนติดตามในปีต่อไป ผลการตรวจสอบจะเก็บบันทึกไว้และส่งรายงานผลการตรวจไปยังฝ่ายบริหารของโรงงานด้วย

สำหรับผลิตภัณฑ์ที่นำเข้ามานั้น สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมจะตรวจสอบโดยร่วมมือกับเจ้าพนักงานศุลกากร เจ้าหน้าที่ศุลกากรจะเก็บตัวอย่างไว้ตามจำนวนที่ได้รับแจ้งจากสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม แล้วแจ้งให้สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมไปรับตัวอย่างเหล่านั้น มาเพื่อส่งไปตรวจสอบ การตรวจสอบควบคุมการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

ถ้าปรากฏว่ามีผู้ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม เช่น

- ก. มีการทำหรือนำเข้าโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือ
- ข. ผู้ได้รับอนุญาตทำหรือนำเข้าไม่ได้ทำผลิตภัณฑ์ให้เป็นไปตามมาตรฐานหรือนำเข้ามาซึ่งผลิตภัณฑ์ไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดหรือ
- ค. มีการใช้เครื่องหมายมาตรฐานโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือ
- ง. มีการเลียนแบบเครื่องหมายมาตรฐาน
- จ. ผู้ได้รับอนุญาตแสดงเครื่องหมายมาตรฐานกับผลิตภัณฑ์ที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐาน หรือ
- ฉ. มีการโฆษณาจำหน่ายผลิตภัณฑ์ ซึ่งเป็นไปตามข้อ ก.- จ. ดังกล่าวแล้วข้างต้น

สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมจะส่งเจ้าหน้าที่ไปตรวจสอบ หากพบว่าการฝ่าฝืนกฎหมาย พนักงานเจ้าหน้าที่จะทำการยึดหรืออายัดผลิตภัณฑ์นั้น ๆ แล้วทำรายงานเสนอคณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเพื่อพิจารณาสั่งดำเนินการต่อไป เช่นทำลายเครื่องหมายมาตรฐานหรือทำลายผลิตภัณฑ์ให้สิ้นสภาพ หรือส่งคืนกลับ

ในกรณีของการนำเอาเข้ามาและในขณะที่เดียวกันทางสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมจะส่งเรื่องไปยังเจ้าหน้าที่ตำรวจท้องที่เพื่อดำเนินคดีตามกฎหมาย ซึ่งระบุโทษไว้ในพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม มาตรา 48 ถึง 54 ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้ คือ

มาตรา 48 ผู้ทำหรือนำเข้าซึ่งผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้องเป็นไปตามมาตรฐานโดยมิได้รับใบอนุญาตจากคณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 49 ผู้รับใบอนุญาตต้องแสดงใบอนุญาตไว้ในที่เปิดเผยและเห็นได้ง่าย ณ สถานที่ที่ระบุไว้ในใบอนุญาต หรือถ้าใบอนุญาตหายหรือชำรุดเสียหายมาก ผู้รับใบอนุญาตต้องขอใบแทนใบอนุญาตจากคณะกรรมการภายในสามสิบวัน นับแต่วันทราบวาใบอนุญาตหายหรือชำรุด ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท

มาตรา 50 ผู้รับใบอนุญาตทำการย้ายสถานที่ที่ระบุไว้ในใบอนุญาต การโอนใบอนุญาต และการเลิกกิจการโดยไม่แจ้งให้คณะกรรมการทราบ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 51 ผู้รับใบอนุญาตให้ทำและนำเข้าซึ่งผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้องเป็นไปตามมาตรฐานไม่ทำผลิตภัณฑ์ให้เป็นไปตามมาตรฐานหรือนำเข้าซึ่งผลิตภัณฑ์ไม่เป็นไปตามมาตรฐาน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 52 ผู้ใดใช้เครื่องหมายมาตรฐานโดยมิได้รับใบอนุญาต หรือเลียนเครื่องหมายมาตรฐาน เพื่อให้ประชาชนหลงเชื่อว่าเป็นเครื่องหมายมาตรฐาน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 53 ผู้รับใบอนุญาตการทำหรือนำเข้าซึ่งผลิตภัณฑ์ที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้องเป็นไปตามมาตรฐาน ต้องแสดงเครื่องหมายมาตรฐานให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ก่อนนำออกจากสถานที่ผลิตหรือรับมอบไปจากเจ้าหน้าที่ศุลกากร ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามต้องระวางโทษไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 54 วรรคหนึ่ง ผู้ทำผลิตภัณฑ์ที่ได้รับใบอนุญาตให้แสดงเครื่องหมายมาตรฐาน แต่ผลิตสินค้าไม่ตรงตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือนหรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 54 วรรคสอง การมีไว้ซึ่งผลิตภัณฑ์ที่ได้รับใบอนุญาตให้แสดงเครื่องหมายมาตรฐานหรือการนำเข้าซึ่งผลิตภัณฑ์ที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้องเป็นไปตามมาตรฐาน แต่ผลิตภัณฑ์นั้นมีคุณภาพไม่ตรงตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

การพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาต

คณะกรรมการมีอำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาตได้ไม่เกินครั้งละสามเดือน เมื่อปรากฏว่าผู้รับใบอนุญาตไม่ปฏิบัติตามดังนี้

1. การย้ายสถานที่ที่ระบุไว้ในใบอนุญาตโดยไม่ได้ออกอนุญาต (มาตรา 24)
2. การโอนใบอนุญาตโดยไม่ขออนุญาต (มาตรา 25)
3. การทำหรือนำเข้าซึ่งผลิตภัณฑ์ที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐาน (มาตรา 29)
4. ไม่แสดงเครื่องหมายมาตรฐานก่อนรับมอบจากเจ้าหน้าที่ศุลกากร (เฉพาะนำเข้า) (มาตรา 33 วรรคหนึ่ง)
5. แสดงเครื่องหมายมาตรฐานไม่ถูกต้องตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติมาตรฐานและกฎกระทรวง (มาตรา 34)

6. แสดงเครื่องหมายมาตรฐานกับผลิตภัณฑ์ที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐาน
(มาตรา 35)

คณะกรรมการมีอำนาจสั่งพิทักษ์ใบอนุญาตเมื่อปรากฏว่าผู้รับใบอนุญาตเคยถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาต แล้วมากระทำผิดในเหตุอย่างเดียวกันอีกภายในห้าปี

ความสำคัญของการมาตรฐาน

การมาตรฐานเป็นพื้นฐานของการดำรงชีวิตในปัจจุบันเพราะทุกคนต้องบริโภคสิ่งสำคัญที่นำมาใช้เพื่อความเข้าใจระหว่างกัน คือ การมาตรฐาน เป็นที่ยอมรับและนำไปใช้ปฏิบัติเพื่อความกินคือยุติ แม้แต่การซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ มาตรฐานเป็นองค์ประกอบที่มีบทบาทสำคัญที่สุดอันหนึ่ง ก่อให้เกิดความสะดวกในการซื้อขายแลกเปลี่ยนและมั่นใจในคุณภาพสินค้าที่ซื้อ ทั้งยังเป็นเครื่องประกันกับความปลอดภัยในการอุปโภคบริโภค และเป็นเครื่องมือในทางการค้าซึ่งให้ประโยชน์ต่อผู้ผลิต ผู้บริโภค ประชาชาติ และการค้าระหว่างประเทศด้วย

ด้วยความสำคัญดังกล่าว ประเทศต่าง ๆ จึงได้จัดตั้งหน่วยงานมาตรฐานภายในประเทศ เพื่อควบคุมมาตรฐานของสินค้าทั้งที่ผลิตขึ้นภายในและที่ส่งมาจากต่างประเทศ นอกจากนี้ยังมีการก่อตั้งสถาบันระหว่างประเทศขึ้นเพื่อพิจารณากำหนดมาตรฐานร่วมกัน ซึ่งประเทศไทยเป็นสมาชิกด้วยนั้นคือ องค์การระหว่างประเทศว่าด้วยการมาตรฐาน

(The International Organization for Standardization. - ISO.)

องค์การมาตรฐานอาหารระหว่างประเทศ (Codex Alimentaries Commission)

องค์การมาตรฐานระหว่างประเทศภาคพื้นเอเชีย (Regional Food Standard for Asia) และคณะกรรมการเทคนิคไฟฟ้าระหว่างประเทศ (International

Electrotechnical Commission. - IEC.)

แต่สำหรับมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมประเภทวัสดุก่อสร้างจะเกี่ยวข้องกับ

โดยตรงกับองค์การระหว่างประเทศว่าด้วยมาตรฐาน (ISO)

องค์การระหว่างประเทศว่าด้วยมาตรฐาน เป็นองค์การชำนาญพิเศษระหว่างประเทศ มีวัตถุประสงค์ที่จะส่งเสริมให้มีการพัฒนามาตรฐานระหว่างประเทศให้เป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางทั่วโลก เพื่อสะดวกในการแลกเปลี่ยนสินค้าและการบริการระหว่างประเทศ ตลอดจนพัฒนาความร่วมมือในกิจกรรมด้านความรู้ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และเศรษฐกิจ ซึ่งมีผลทำให้การค้าระหว่างประเทศขยายตัวมากขึ้น คุณภาพของสินค้าและบริการได้รับการปรับปรุงให้ดีขึ้น ผลผลิตภาพ (Productivity) สูงขึ้นด้วย¹ องค์การระหว่างประเทศว่าด้วยมาตรฐานได้จัดตั้งขึ้นภายใต้ความอุปถัมภ์ของสหประชาชาติ เมื่อ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2498

สำหรับประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกของ ISO เป็นครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2509 โดยศูนย์กำหนดรายการมาตรฐานสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์ประยุกต์แห่งประเทศไทย เป็นสมาชิกผู้แทนประเทศ ต่อมาเมื่อต้นปี 2518 คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้โอนสมาชิกภาพใน ISO โดยความยินยอมของสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์ประยุกต์แห่งประเทศไทย และความเห็นชอบของ ISO จากศูนย์กำหนดรายการมาตรฐานสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์ประยุกต์ เป็นสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ซึ่งเป็นหน่วยงานราชการสังกัดกรมวิทยาศาสตร์ กระทรวงอุตสาหกรรม ปัจจุบันมีนายชายไหว แสงรุจิ รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการ

นอกจากนี้ทั่วโลกยังเห็นพ้องต้องกันว่ามาตรฐานเป็นสิ่งสำคัญและเป็นเครื่องมือที่จำเป็นสำหรับการขยายอุตสาหกรรมและพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ดังนั้นประเทศต่าง ๆ จึงได้ให้การสนับสนุนและส่งเสริมด้านการมาตรฐานอย่างรีบเร่ง โดยจัดตั้งหน่วย

¹International Organization for Standardization ISO

งานมาตรฐานของตนเอง

หน่วยงานมาตรฐานแห่งชาติของแต่ละประเทศจะกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมของตนเองขึ้น ด้วยวิธีการปรับจากมาตรฐานสากลมาเป็นมาตรฐานของชาติ โดยพิจารณาจากสภาพแวดล้อมและความเหมาะสมประกอบกับสภาพดินฟ้าอากาศและวัฒนธรรมที่คล้ายคลึงกับของประเทศเพื่อนบ้าน ช่วยให้สามารถใช้มาตรฐานของกลุ่มประเทศในภูมิภาคเดียวกันได้ ทั้งพยายามที่จะปรับมาตรฐานของตนให้สอดคล้องกับหลาย ๆ ประเทศ เพื่อจะได้มีกฎเกณฑ์วิธี ขนาดของผลิตภัณฑ์ และข้อกำหนดรายการ เพื่อความปลอดภัยที่เหมือนกันและใช้ได้ในแทบทุกประเทศ

ประเทศไทยได้ตระหนักถึงความสำคัญจึงจัดตั้งสำนักงานมาตรฐานแห่งชาติขึ้น คือสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (สมอ.) ตั้งที่ผู้เขียนได้กล่าวมาแล้วข้างต้น